

St.Jacobs fietsroute deel 3

Pyreneeën - Santiago - Cabo Finisterre, en historische Cantabrische terugroute

Wijzigingen en aanvullingen bij de herziene 7e druk 2016

Bijgewerkt door routemaker en auteur Clemens Sweerman, tot april 2017.

Algemene informatie

Fietsers die de route in Zuid-Frankrijk na een onderbreking weer oppakken, onderschatten vaak de eerste dagen zo blijkt ieder jaar. De Pyreneeën bieden wel een goede oefening voor deel 3, zowel vanuit St.Jean-Pied-de-Port als Oloron-Ste.Marie, omdat in Spanje bergetappes volgen, hetgeen een redelijke klimconditie vereist.

De route over Oloron-Ste.Marie met de Col de Somport is geschikt om enkele dagen in te fietsen, met een overnachting op de aanloop naar de Col de Somport in Etsaut, Borce of Urdos. Bij Urdos begint de feitelijke klim naar de pas die in zwaarte sterk overeen komt met de stijging van St.Jean-Pied-de-Port naar Roncesvalles.

Alom aanwezige gele pijlen duiden de wandelroutes aan, maar scheppen soms verwarring bij fietsers, die vervolgens van het wandelpad af gaan en op gevaarlijke autowegen terecht komen. Let goed op de beschrijving. De laatste jaren zijn er veel particuliere pelgrimsherbergen bijgekomen.

Spaanse kustroute voor fietsers afgeraden

Fietsers die denken langs de noordkust een makkelijke(r) route te kunnen fietsen vergissen zich: het tegendeel blijkt waar. Uitlopers van de bergen reiken telkens tot in zee en nieuwe hoger gelegen wegen en viaducten zijn verboden voor fietsers of te druk. Daarbij is er veel vrachtverkeer naar uitgestrekte industrieterreinen bij de grote steden en van Spaans toeristenverkeer. De wandelpaden zijn niet te volgen.

Compostelaat in Santiago: pelgrimsbureau en 'Huiskamer'

Fietsers die thuis vertrekken, verwachten met hun Credencial in Compostela in aanmerking te komen voor het Compostelaat. Enkelen werden teleurgesteld omdat sommige medewerkers van het pelgrimsbureau in de pelgrimspas alleen naar stempels kijken van het laatste 'verplichte' traject en geen boodschap hadden aan buitenlandse stempels op de wekenlange ondernomen tocht. Dit hangt samen met de (terechte) angst voor misbruik door o.a. Spaanse toeristen. Zelf wil je natuurlijk je Credencial op de goede manier compleet krijgen, dus vergeet niet vanaf Villafranca del Bierzo tot in Arzúa en Touro 2x per dag stempels te vragen.

LET OP: Vanuit de geestelijkheid in Spanje wordt vanaf 2017 geeist dat de Credencial moet vermelden dat de pelgrimstocht voert naar het graf van de apostel St.Jacob in de kathedraal van Santiago.

Nieuwe Credencials zijn aangevuld met deze tekst en voor al aangeschafte pelgrimspassen biedt het Nederlands Genootschap een stickertje met de tekst aan, in Utrecht, maar ook in Sint Jacobiparochie, Haarlem en Vessem. Fietsers die onderweg in Frankrijk alsnog een (vervolg-) pelgrimspas aanschaffen, kunnen de sticker bij aankomst in Santiago ook in de 'Huiskamer' krijgen.

Het pelgrimsbureau heeft bovendien de regels voor het verkrijgen van de oorkonde aangescherpt.

Voorheen kon je spiritualiteit op het formulier aankruisen, maar sinds deze motivatie is geschrapt blijven alleen religieuze en cultuur-historische beweegredenen over, juist nu behoefte groeit aan spiritualiteit en bezinning.

Nederlandse huiskamer in Compostela Zoals de fietsgids vermeldt, vormt de aankomst in Santiago voor velen een mengeling van vreugde en het besef dat de tocht over is en dat menigeen uit haast onderweg te veel heeft gemist en overgeslagen. Het Genootschap van Sint Jacob heeft een 'Huiskamer' der Lage Landen ingericht, waar pelgrims hun verse indrukken kunnen verwerken en informatie kunnen krijgen. Het is echter geen reisbureau! De huiskamer is gevestigd bij het Pelgrimsbureau, open van 1 mei tot 15 okt. van 10 -17 uur.

Voor velen betekent **Cabo Finisterre** het echte en rustiger einde van hun tocht en de laatste jaren ook **Muxia**. Op beide punten kun je eveneens een certificaat verkrijgen.

Fietsvervoer Rond het Pelgrimsbureau in Santiago wordt je door colporteurs aangesproken voor fietsvervoer. Deze zijn vooral gericht op Spaanse mountainbikers met hun op deze tocht zichtbaar afgeragde fietsen.

Ter voorkoming van verlies of beschadigingen kun je hier beter niet op ingaan. Transport richting noorden betekent in distributiecentra extra keren overladen en bij klachten is niemand aanspreekbaar.

Enkele fietsers meldden schade bij Consigna Peregrinos, dat fietsen gedeeltelijk uit elkaar haalt, met bagage vepakt in dozen en verzendt met het bedrijf UPS. Bij schade verwijst UPS slechts naar de Spaanse aanbieder. (afleveren bij Mail Boxes, Calle Santiago de Guayaquil 5, tel. 981-938595 (bij Plaza de Galicia).

Fietsers melden goede ervaringen met vervoerder **Soetens** uit Vessem / Steensel, die al jaren vanuit o.a. Santiago en St.Jean-Pied-de-Port fietsen thuis aflevert. Let op gewijzigd **tel. nr.** 0497-842844 of 06-10501014.

Vliegen: veel luchtvaartmaatschappijen rekenen voor bagage en met name bij afwijkende maat / gewicht een apart tarief, dat onaangenaam hoog kan uitpakken. Informeer vooraf goed naar voorwaarden en prijzen.

Vueling gebruikt nu speciale hoge fietsboxen; en met het stuur dwars is verder geen doos of hoes meer nodig.

Fietsbussen rijden van half juni tot half augustus terug naar Nederland vanaf Burgos, Haro (Cantabrische terugroute traject 8 nabij Miranda de Ebro), Pamplona en St.Jean-Pied-de-Port naar Nederland, twee wekelijks.

Wijzigingen en aanvullingen in de route

Kaart 7 km 96 Javier: Ermita de Sta. María, biedt een fraai voorbeeld van een vestingkerk.

Kaart 12 km 112 Monasterio de Suso: voor een bezoek aan de hooggelegen historische abdij worden alleen beneden kaartjes verkocht, inclusief vervoer met een busje. Fietspelgrims die zelf naar boven klimmen krijgen wel een stempel en uit bewondering soms toegang tussen twee groepen door.

8 Cantabria terugroute: Santiago - Lugo - Aguilar - Estella - Pamplona

Kaart 41 km 65,5 hier is één rotonde ri La Vega, en na 500m bij vw rechts en meteen links fp door tunnel.

km 79 in Sotillos is geen ■ meer.

km 91 Cistierna, op de spl van weg C626 staat nu ri Guardo.

Kaart 42 km 117,5 bij Ermita del Cristo is geen rotonde, weg volgen.

Kaart 44 km 104,5 en 107,5: het wegnummer is gewijzigd in CL633.

Kaart 45 *routevariant over Frias* Tussen Frias en Tobalinilla is de routelijn verkeerd ingetekend. De routetekst is wel goed en beschrijft een rustiger weggetje zuidelijk van de rivier, dat op de kaart te volgen is.

Kaart 47 km 68 na de tunnel heeft het pad even los grind, km 70 ↘ steil (!) 25m omlaag, asfalt ← Acedo,

Na Acedo is het pad matig onderhouden en er ontbreken bordjes.

Kaart 48 km 98,5 kruis vw is nu op rotonde ↑

Wijzigingen, aanvullingen Hotels, B&B, hostals, albergues en campings

Kaart 1 Oloron-Ste.Marie, de ▲ is nu open van mei t/m september en heeft geen pelgrimsgite meer.

Kaart 31 St.Jean-Pied-de-Port, hotel Etche Ona is gesloten.

8 Cantabria terugroute: Santiago - Lugo - Pamplona

Kaart 42 km 151 hotel Miralba is gesloten, km 158 Triollo, eigenaar hotel Montana overdag vaak afwezig.

Kaart 44 km 121 Poza de la Sal, B&B Rufos y Topos tel. nr. buiten gebruik.

km 123 Albergue Turistico Señora de Pedrajas Poza de la Sal, tel 947-257707.

km 134 Oña, B&B Once Brutos heeft tel. nr, 947-300010.

Aanvulling: Hostal rural El Rincon del Convento, Calle Convento, tel. 947-300455.

Kaart 46 km 0 Miranda, la Taberna Grande, San Juan 25, bij Plaza de Espagne, tel. 947-333358.